

REVISTA ECONOMICĂ.

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC.

Organul oficial al „SOLIDARITĂȚII”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „SOLIDARITATEA” sunt:

Agricola (Ecica), Agricola (Hunedoara), Agricola (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Arina, Armonia, Auraria, Aurora (Baia-mare), Avrigeana, Bănățana, Banca Poporală (Caransebeș), Banca Poporală (Dej), Banca Poporală (Arpașul-inf.), Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Bocșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de împrumut ca însoțire (Bicaz), Cassa de păstrare (Mercurea), Cassa de păstrare (reuniune) (Săliște), Câmpiana, Cârțișoara, Chiorana, Chiseteiana, Codreana, Colțul (Buteni), Codru (Lupșa), Comuna, Concordia (T.-Uzdin), Cordiana, Coroana (Bistrița), Coroana (Timișoara), Coryneana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal Detunată, Dîna, Drăganul, Dunăreana, Economia (Cohalm), Economistul, Făgețana, Frăția, Frățietatea, Furnica Geogeană, Gloria, Grănițerul, Hațegana, Hondoleana, Însoțire de credit (Veștem), Institut de credit (Mehadia), Institut de credit (Gavoșdia), Isvorul (Sângeorgiu), Isvorul (Sebeșul-inf.), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Lucașfărul, Lumina, Mărgineana Mercur, Mielul, Minerva, Munteana (Corniăreva), Murășiana, Murășianul, Maramurșana, Nădlăcana, Negoiul, Noiana, Olteana, Oraviciană, Orientul, Patria, Piatra, Plugarul (Cacova), Plugarul (Săcădate), Poporul (Lugoș), Poporul (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reuniunea de împrumut și păstrare (Ilva-mare), Rîureana (Cap.-Măndăștur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana (Caransebeș), Șoimul (Vașcău), Sebeșana (Sebeșul săsesc), Secășana, Selăgeana, Sîntinela, Șercăiana, Silvania, Speranța (Hosman), Steaua, Șoimul (Uioara), Târnavoana, Tîbleşana, Timișana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul (Sărnmărtin), Vulturul, (Tășnad), Zărăndeana, Zlăgheana.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12.—, pe ½ an K 6.—

Redactor responsabil:
CONSTANȚIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Un moratoriu.

În urma mobilizării generale a puterii armate a monarhiei și a gravelor perturbații pricinuite de ea în viața economică a țării, guvernul s'a văzut îndemnat a decretă prin o ordinațiune a sa dela 31 Iulie a. c., în temeiul §-ului 16 al art. de lege LXIII:1912 un moratoriu de 14 zile, cu începere dela 1 August a. c.

Ordinațiunea din chestiune conține următoarele:

§ 1. Pentru îndeplinirea obligamentelor, întemeiate pe cambii, cecuri, asignații comerciale, pe afaceri comerciale sau pe alte afaceri de drept privat, născute înainte de 1 August 1914, sau deja decăzute sau cari vor deveni scadente până inclusiv 14 August 1914, se încuviințează un respir (un moratoriu) de 14 (patrusprezece) zile, având a se calculă acest respir dela scadența sau dacă scadența a fost mai înainte de 1 August 1914, dela ziua de 1 August 1914.

În cursul acestui moratoriu de 14 zile, cambiiile, cecurile și asignațiile comerciale, cari cad sub dispozițiile aliniei premergătoare nu se pot nici prezenta spre plată și nici protestă. Prezentarea și protestul, ce totuși ar urmă, sunt nule.

Pentru obligamente, după cari, conform legii sau a stipulațiunilor avute se cuvin interese, se pot calculă interesele și pe timpul moratoriului.

§ 2. Terminul de 14 zile fixat în § 1 nu este a se calculă, în ce privește pretensiunile amintite, nici în terminul de prescripțiune și

nici în un alt termin fixat pentru validitatea drepturilor. Prescripțiunea, care se continuă după expirarea terminului indicat în § 1, nu poate decădea într'un termin mai scurt decât de 14 zile.

§ 3. Moratoriul acordat prin ordinațiunea prezentă nu se extinde:

1. asupra depozitelor spre fructificare până la suma de K 200, plasate la institutele de bani pe lângă libele de depozite sau în cont-curent;

2. asupra pretensiunilor de chirii pentru locuințe, alte localități sau obiecte mișcătoare, cu excepțiunea cazului, când debitorul se află sub drapel, sau cade sub aceeași considerație ca și persoanele aflătoare în serviciu militar activ;

3. asupra pretensiunilor întemeiate pe contracte de serviciu, inclusiv pretensiunile provenite din contracte de muncitori agricoli și industriali;

4. asupra pretensiunilor de susținere, de alimentare și de rente;

5. asupra intereselor, ratelor de capital și asupra anuităților împrumuturilor de stat sau a împrumuturilor garantate de stat;

6. asupra pretensiunilor, pe cari ministerul le va precisă mai deaproape în o ordinațiune specială;

§ 4. Ministrul de justiție, și în Croația-Slavonia, în ce privește justiția, Banul, se autorizează a fixă normele speciale, necesare pentru punerea în aplicare a acestei ordinațiuni, și a întregi sau modifică această ordinațiune după trebuință;

§ 5. Ordinațiunea aceasta are valoare și în Croația-Slavonia — întrucât se referă la o relație de drept, normată prin o lege în vigoare pe întreg teritoriul țării Coroanei ungare.

Ordinațiunea intră în vigoare la 1 August 1914.

Budapesta, 31 Iulie 1914.

Conte Stefan Tisa,
ministru-prezident reg. ung.

Semioficios ordinațiunea de sus este însoțită de următorul comentariu:

Necesitatea decretării moratoriului a rezultat de sine din ordonarea mobilizării generale a puterii armate. Scopul acestei măsuri a guvernului este a preveni consecuențele păgubitoare ale iritației momentane asupra întregii economii naționale a țării și a crea garanțiile cele mai eficace posibile, că după sfârșirea complicațiilor viața economică a țării își va relua cursul normal. Decretarea moratoriului este motivată în prima linie prin experiența făcută în toată monarhia, că în butul avertismentelor serioase ale factorilor chemați și pricepuți, publicul deponent a retras, în timpul din urmă, dela institutele de bani din monarhie capitaluri considerabile, pricinuind prin aceasta pagube simțitoare întregii economii naționale a țării. Prin retragerea depunerilor dela bănci nu numai că a fost lipsit organismul economic de suc de viață necesar pentru funcționarea sa normală — lucru ce ar urma în viitor în măsură și mai mare, dacă nu s'ar pune stavilă retragerilor nelegitime —, ci scade totodată și puterea institutelor respective; și prin faptul, că capitalurile acelea sunt deținute din circulația publică suferă întreaga viața economică a țării.

Prin decretarea moratoriului guvernul a voit deci să împiedece în prima linie asaltarea băncilor, cari însă nu vor interpreta și execută ordinațiunea literal, ci după împrejurări, în cazuri demne de considerațiune, și între marginile posibilității, se vor strădui a face deponenților și replătiri mai mari, decât cele fixate în ordinațiune.

Intrucât experiențele practice vor dovedi insuficiența excepțiilor fixate în moratoriu, ordinațiunea guvernului oferă posibilitatea de a fixa în caz de lipsă și alte excepțiuni.

Dispoziții analoge intră în vigoare, în același timp, și în Austria și în Croația.

După decretarea moratoriului institutele de bani conducătoare, din capitală s'au întrunit în o conferință, în care dispozițiile cuprinse în moratoriul guvernului le-au interpretat în sensul, că *scadența tuturor pretensiunilor decăzute până la 14 August a. c. este a se considera ca amânată până în ziua fixată în ordinațiune, adică până la 14 August a. c.*

Totodată au hotărât ca *toate cambiile și asignațiile, cari necesitează un incasso să fie prezentate și*

în cursul moratoriului, rămânând la voia respectivilor, de a achita scadențele sau de a face uz de dreptul, ce le asigură moratoriul.

După puținele informații, ce avem, de dela băncile noastre, moratoriul acordat de guvern nu a întârziat a avea efectul așteptat asupra publicului deponent, care după asaltul din primele zile ale iritației de războiu s'a mai calmat, mulțămindu-se cu sumele, ce băncile le-au pus la dispoziție în temeiul statutelor lor și a moratoriului.

Precum se anunță din cercurile aproape de guvern, moratoriul, acordat deocamdată, din motive ponderoase, numai pe 14 zile, va fi prolongit.

Dispoziții excepționale în afaceri procesuale și neprocesuale.

Un număr recent al foaii oficiale publică o ordinațiune ministerială nouă, conținând dispozițiile speciale luate de guvern cu privire la procedura civilă procesuală și neprocesuală.

În sensul acestei ordinațiuni, judecătoria, înaintea căreia este în curs un proces, are să suspendeze procedura din oficiu, dacă una dintre părțile litigante sau reprezentantul ei legal este chemat în timpul războiului sub drapel sau cade sub aceeași considerație, ca și militarii, excepționând cazul când partida însăși dorește continuarea procedurii.

Ca militarii se consideră în sensul ordinațiuni din chestiune: persoanele aparținătoare puterii armate, aflătoare în serviciu activ (la armata comună, marina de resbel, la honvezi, la gloate); personalul jandarmăriei, dela finanțe și dela poșta r. u. — dacă este împărțit la glotași etc., etc.

Orice act procesual îndeplinit de una din părți sub durată suspensiunii procedurii este nul față de partea contrară. Nulă este și comunicarea hotărârilor judecătorești. Judecătoria este în drept a pune, la cerere, procedura suspendată, din nou în curs, dacă, după cumpănirea tuturor împrejurărilor, ajunge la convingerea, că suspendarea procedurii cauzează partidei contrare pagube însemnate, sau că este neechitabilă.

Suspendarea are putere retroactivă pentru militarii aflători în serviciul armatei comune, a marinei și a honvezimii numai până în ziua în care s'a publicat mobilizarea; față de glotași etc., numai până în ziua intrării lor în serviciu.

Treizeci de zile după încetarea acestor dispoziții excepționale sau a piedecilor amintite mai sus, judecătoria pune procedura din nou în curs.

Dela 5 August 1914 încolo și până la alte dispoziții din partea ministeriului, nu se pot efectua din partea judecătorilor nici un fel de licitații imobiliare (pe realități), iar licitații mobiliare, pe avere mișcătoare, numai, dacă au fost ordonate în temeiul § 104 al art. de lege LX: 1881. Licitația asupra averii mobile a da-

toşaşului însă trebuie ordonată numai, întrucât se poate conta la un rezultat multămitor. Faţă de persoanele amintite în această ordinaţiune se poate efectui în cursul timpului fixat aici, numai execuţia pentru asigurare. Retenţiunea, sequestrul sau transportarea obiectelor n'au loc; cu atât mai puţin li-se pot lua persoanelor acestora, pe altă cale, obiectele sequestrate. Execuţia deja în curgere trebuie ținută în suspens din oficiu. Dispoziţiunile acestea n'au valoare în ce priveşte obligaţiunile de întreţinere a soţiei, a copiilor, a părinţilor etc.

În procedura neprocesuală, ca şi în cea de concurs, au valoare faţă de persoanele amintite în această ordinaţiune, normele în vigoare pentru persoanele absente.

REVISTA FINANCIARĂ.

Situaţiunea.

Sibiu, 6 August 1914.

Dela ultimul nostru raport săptămânal încoace situaţiunea financiară s'a agravat în măsură extraordinară — în vederea războiului european, ce ne ameninţă tot mai mult şi a izbucnit chiar, în parte. După bursele din Viena şi Budapesta, majoritatea burselor continentale au fost închise pentru un timp oarecare, pentru a evita o derută şi mai mare în valorile de bursă, şi se vor redeschide abia când situaţiunea politică se va mai lămurii.

În vremile acestea excepţionale, piaţa deschisă încetând a funcţiona cu totul, sau funcţionând numai în măsură restrânsă centrul vieţii financiare sunt băncile de emisiune. La ghişeurile acestora cererile de bani, înaintările de cambii, au luat în ultimele zile proporţii extraordinare de mari, încât rând pe rând, băncile de emisiune europene s'au văzut necesitate a procedea la urcarea etalonului oficial.

Inceputul l-a făcut de astădată Banca Austro-Ungară, care, Sâmbăta trecută, la 26 Iulie a. e., a doua zi după ruperea relaţiilor diplomatice dintre monarhia noastră şi Sârbia, a urcat discontul cu un procent, dela 4% la 5%. La 31 Iulie a. e., ziua mobilizării generale a puterii noastre armate, a urmat o nouă urcare a etalonului dela 5% la 6%, iar dela 3 crt. începând, discontul oficial este pentru escontul de cambii, warant-uri şi efecte opt procente; pentru împrumuri pe rente de stat, asiguraţiuni saline, bonuri de tezaur austriace etc., 8½% şi pentru alte hârtii de valoare 9%.

Trei urcări a etalonului oficial în intervale atât de scurte, în timp de abia o săptămână, sunt de sigur o apariţie rară, dacă nu unică în istoria Băncii Austro-Ungare. Prin ele află cea mai pregnantă expresiune timpurile extraordinare de grele, ce străbatem.

Aceiaşi măsură de apărare a aurului său, a pus în aplicare, în vederea evenimentelor politice, ce aveau să urmeze, şi Banca Angliei, care la 30 Iulie a. e. şi-a urcat etalonul oficial dela 3% la 4%, pentruca deja în ziua următoare, la 31 Iulie a. e., în ziua mobilizării armatei germane, să facă o nouă urcare a etalonului cu 2% la 6% şi încă în aceeaşi zi, câteva oare mai târziu, să-şi fixeze etalonul cu zece procente, o măsură până acuma fără precedentă în istoria Băncii Angliei.

Cât de gravă este considerată în London situaţiunea politică internaţională şi cu ce sentimente pesimiste priveşte cercurile financiare londoneze în viitor, o dovedeşte faptul că în London a început a se face propagandă pentru suspendarea actelor băncii, o măsură extremă, de care se face uz numai în timpuri de cea mai mare criză.

Banca imperială germană la rândul ei încă s'a grăbit a-şi urca discontul la 30 Iulie a. e. dela 4½% la 5½%, iar la 1 August a. e., cu un nou procent, la 6% şi pentru lombard la 7%, la care se menţine şi de prezent.

Dintre băncile de emisiune conducătoare etalonul cel mai redus îl are de prezent Banca Franţei, unde a urmat ultima urcare la 30 Iulie a. e. dela 3½% la 4½% şi pentru lombard dela 4½% la 5½%.

Etalonul oficial al celorlalte bănci de emisiune europene este următorul:

Banca de emisiune a Rusiei	6%.
Banca Naţională a României	6% şi pentru lombard 7%.
Banca Naţională a Belgiei	6%.
" " " Olandei	6%.
" " " Elveţiei	6%.
" " " Danemarcei	7%.
Banca Norvegiei	6½%.

Banca Austro-Ungară. Printr'o ordonanţă împărătească de data 4 August a. e., cele două guverne ale monarhiei au fost autorizate, în vederea împrejurărilor excepţionale create de mobilizarea generală şi de starea de războiu, să ia măsuri extraordinare cu privire la normele de afaceri ale Băncii Austro-Ungare şi în acest scop să suspendeze anumite dispoziţiunile statutelor băncii de emisiune, înlocuindu-le cu dispoziţiunile nouă, dictate de împrejurări.

Prin noatele dispoziţiunile se asigură băncii noastre de emisiune o mai mare libertate de acţiune şi i-se oferă posibilitatea de a pune în circulaţie cantităţi mai mari de bilete de bancă, decât i-a îngăduit până acum statutele. Acoperirea statutară a circulaţiei de bancnote rămâne nealterată.

SOC. FINANCIARE ŞI COMERCIALE.

Bilanţul semestral al „Albinei”. Primul nostru institut financiar şi-a încheiat bilanţul pe semestrul I. al anului curent cu active totale de K 57.241,649 şi la un venit brut de K 1.493,963, cu un profit net de K 355,364.—. Poziţiunile principale ale activelor prezintă următoarele cifre: Escont K 18.995,063, Cambii cu acoperire hipotecară K 8.727,466, Imprumuturi hipotecare de K 12.214,349 şi Cont-Curent K 9.897,347. Efectele publice se cifrează cu K 3.735,116. Interese restante nu figurează în bilanţul semestral decât în sumă minimală, constituind interesele acestea, ca şi în anii premergători, o rezervă latentă considerabilă a «Albinei».

Dintre poziţiunile pasive ale bilanţului sunt de remarcat Fondurile de rezervă de K 1.638,705, plus Fondul de pensii de K 882,203 şi Depozitele spre fructificare în sumă de K 22.711,076;

acestea din urmă fiind aproape la același nivel, ca și la finele anului 1913. Circulația scrisurilor fonciare a fost la 30 Iunie a. c. de K 11.136,500, cu circa K 150,000 mai mică decât la 31 Dec. 1913. Reescontul prezintă suma de K 8.010,525, arătând față de finele anului 1913 o neînsemnată reducere.

Venitul brut de interese se cifrează, în primul semestru al anului curent cu K 1.408,634. După detragerea cheltuielilor în sumă totală de K 1.138,598 din totalul venitului brut de K 1.493,962, rezultă ca *profit net suma de K 355,464*, care este cu circa K 27,000 mai mare decât în semestrul I. al anului 1913.

CRONICĂ.

Oarele de cassă la „Albina”-Centrala în Sibiu se țin până la alte dispoziții dela 8—12 a. m.

Avertisment Precum se știe administrația militară a cumpărat și cumpără din prilejul mobilizării, în toate părțile țării, *cai, boi și produse alimentare*, pentru cari liberează vânzătorilor, în cea mai mare parte țărani, în loc de bani gata, *asignațiuni (bonuri)*. Deși *cassierii* statului (perceptorate) *răscumpără asignațiunile acestora imediat cu bani gata*, totuși oameni lipsiți de conștiință, folosindu-se de neorientarea și strâmtoarea momentană a țăranilor au început a seduce pe posesorii astorfel de asignațiuni să-și vândă asignațiunile pe prețuri reduse, sub cuvânt că contravaloarea lor se va plăti numai după războiu, iar dacă războiul se va sfârși nefavorabil pentru monarhie, nu se vor mai răscumpără de loc.

Deoarece manoperele acestea nu sunt decât *escrocherii ordinare*, menite a păgubi pe oamenii neorientați, atragem atențiunea popoului nostru țaran să nu se lase sedus și exploatat de șarlatani, *ci să denunțe pe făptuitorii imediat autorităților comunale sau cercuale*, eventual să-i aresteze fără amânare, pentru a-și lua pedeapsa binemeritată.

Banca generală de asigurare din Sibiu aduce la cunoștință publicului mare, că polițele ei de *asigurări asupra vieții*, conform condițiunilor, stabilite după cele mai liberale și umane societăți din lume, sunt valabile și pentru cazul de războiu și că își țin de datorință să continue și în aceste vremuri grele a contracta asemenea afaceri. Roagă pe cei interesați a i-se adresa cu încredere.

Expedierea coletelor poștale — sistată. În urma ordinului de mobilizare generală a armatei, ministrul de comerț a sistat în general și pe timp nedeterminat, expedierea pachetelor prin poștă. Excepțional primește poșta colete pentru expediere numai

dela și adresate către autorități militare, și coletele autorităților de stat.

La *distanțe mici* se pot trimite cu toate acestea colete, dar numai în anumite cazuri și sub anumite condiții, asupra cărora este consult ca publicul interesat să ceară prealabil informațiune dela oficiul poștal de predare al coletului.

Milioane pierdute În cursul anului expirat 1913 au licidat în Ungaria în total 146 de institute de bani și societăți pe acții, al cărora capital social a fost de K 45.832,000; și-au redus capitalul prin stampilare 61 de întreprinderi cu un capital de K 47.241,500, în total deci K 96.073,700.

În primul semestru al anului curent au licidat alte 45 de institute de bani și societăți pe acții, cu un capital social de K 43.982,700 și și-au redus capitalul, prin stampilarea acțiunilor, 52 de bănci și întreprinderi industriale, cu K 25.483,500. În curs de 1½ an s'a pierdut deci, parte prin licidare, parte prin reducerea capitalului social, și în mică parte prin concurs, suma de K 165.539,900.

Suspendarea repauzului duminical. Cu considerare la starea de războiu în care ne aflăm, ministrul de comerț a suspendat repauzul duminical pentru zilele de 2 și 9 August a. c.

Satul arde, baba se pieptenă! Nu găsim cuvinte mai potrivite, decât cuvintele acestea, față cu două acțiuni financiare recente a unor fruntași ai noștri, din două părți opuse a Ardealului. La Cohalm conducătorii însoțirii „Cetatea“, la 25 Iulie a. c., ziua ruperii relațiilor diplomatice dintre monarhia noastră și Sârbia, deci în preșeara războiului, pentru a-și salva pielea proprie și a conmembrilor lor, înhămați de ei, de voie, de nevoie, la carul greoiu al „Cetății“ — hotărăsc înființarea unei societăți pe acții, mai puțin greoaie, cu capital social de K 100,000! La 10 crt. noua societate își va ține deja adunarea generală de constituire! Conform prospectului de emisiune, fericirii fondatori contează chiar și la suprasemnarea capitalului de K 100,000! — La Hațeg, răpușii și disidenții „Hațeganei“ — precum cetim în „Hátszeg és vidéke“ — se obosesc, chiar și în vremurile acestea grele, la înființarea unei noue bănci românești — cu emblemă culturală! Pentru a realiza aceasta — pentru ei — indispensabilă întreprindere, fruntașii noștri hățegani — după informațiile, ce avem — nu se sfiesc a se provoca chiar și la sprijinul, ce afirmativ li s'a pus în prospect din partea primului nostru institut financiar și a „Solidarității“! Satul arde, babele se pieptenă!

SUMAR.

Un moratoriu. — Dispoziții excepționale în afaceri procesuale și neprocesuale. — *Revista financiară*: Situațiunea. — *Societăți financiare și comerciale*: Bilanțul semestral al «Albinei». — *Cronică*: Orele de cassă la «Albina» Centrală în Sibiu. — Avertisment, Banca generală de asigurare din Sibiu, Expedierea coletelor poștale. — sistată. Milioane pierdute, Suspendarea repauzului duminical, Satul arde, babele se pieptenă!